

*การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอรัตนวาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

สุภาพร พรหมนาม¹ อำนวย มีราคา²

¹นักศึกษาลัทธิศาสตร์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต

²อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต

*Corresponding author e-mail: Supaphon.prom@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอรัตนวาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน 2) เปรียบเทียบการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอรัตนวาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอรัตนวาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 178 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความตรงเชิงเนื้อหาตั้งแต่ 0.67 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.984 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบหาความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธี Least – Significant Different (LSD) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอรัตนวาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการทั่วไป ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.35$) 2) การบริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอรัตนวาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่มีตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ; โรงเรียนขนาดเล็ก

* Received: 19 February 2025, Revised: 9 March 2025, Accepted: 13 March 2025

Management Of Small Schools In Rattanawapi District Under The Nong Khai Primary Educational Service Area Office 2

Supaphon Promnam¹ Annuai Meeraka²

¹Master of Education Program in Educational Administration, Pichaya College

²Lecturer of Faculty of Education, Pitchayabundit College

*Corresponding author e-mail: Supaphon.prom@gmail.com

ABSTRACT

The objective of this research were 1) to study the management of small schools in Rattanawapi District under Nong Khai Primary Educational Service Area Office 2 according to the opinions of school administrators and teachers, and 2) to compare the management of small schools in Rattanawapi District under Nong Khai Primary Educational Service Area Office 2 classified by position, educational level, and work experience. The sample group consisted of 178 school administrators and teachers in small schools in Rattanawapi District under Nong Khai Primary Educational Service Area Office 2 in the academic year 2024. The research instrument was a 5-rating scale questionnaire with content validity ranging from 0.67 and reliability of 0.984 The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean ($\bar{x}$), Standard Deviation (S.D.), t-test, One-way ANOVA, and Fisher's Least-Significant Difference (LSD) for pairwise comparison. The research findings were as follows: The management of small schools in Rattanawapi District under Nong Khai Primary Educational Service Area Office 2 consisted of 4 aspects: general administration, budget management, personnel management, and academic administration. The overall management was at a high level ($\bar{x}$) = 4.31). When considering each aspect individually, personnel management had the highest mean score ($\bar{x}$ = 4.45). The comparison of opinions on small school management classified by position and educational level showed no significant differences in both overall and individual aspects. However, when classified by work experience, there were statistically significant differences at the .05 level.

Keywords: Administration; small school

บทนำ

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีแนวโน้มทวีจำนวนโรงเรียนขนาดเล็กเพิ่มมากขึ้นในทุกปีอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีโรงเรียนในสังกัดทั้งหมด 29,152 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 15,327 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 52.58 ของโรงเรียนทั้งหมด และจำแนกเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1-120 คน และไม่สามารถยุบรวมโรงเรียนได้เพราะเด็กต้องมาเรียนอยู่ จำนวน 4,349 โรงเรียน (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2567)

การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่ใช่เพียงการจัดทำแผนการเรียนรวมหรือยกเลิกสถานศึกษา ในการดำเนินการต่อจากนี้จะต้องมุ่งเน้นการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในทุกมิติ ทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป โดยในด้านวิชาการจะดำเนินการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาให้เข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น ส่วนในด้านงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับมอบหมายให้ดำเนินการศึกษาและวางแผนจัดตั้งงบประมาณเพิ่มเติมให้กับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 60 คน นอกเหนือจากเงินอุดหนุนรายหัวที่ได้รับ ขณะที่ในด้านบริหารงานบุคคล ได้มอบหมายให้สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการไปศึกษาทบทวนระเบียบ หลักเกณฑ์ ที่สามารถดำเนินการได้ ในการจัดกลุ่มเครือข่ายคุณภาพ สามารถนำกรอบวงเงินของครูในกลุ่มเครือข่ายมารวมกันเพื่อนำไปพิจารณาให้กับครูในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 60 คนได้มากขึ้น เพื่อสร้างขวัญกำลังใจให้กับครูที่ต้องปฏิบัติหน้าที่จำนวนมากในโรงเรียนขนาดเล็ก อีกทั้งต้องจัดรูปแบบการบริหารเจ้าหน้าที่ธุรการ ให้สับเปลี่ยนหมุนเวียนไปปฏิบัติหน้าที่ที่โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายเหล่านั้นโดยมุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรร่วมกัน และในด้านการบริหารทั่วไป ได้มอบหมายให้สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการสำรวจการใช้ประโยชน์พื้นที่ของโรงเรียนที่ไม่มีนักเรียนแล้ว (นักเรียนศูนย์คน) ว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการบริหารจัดการอย่างไร รวมทั้งจะให้ดำเนินการสำรวจข้อมูลย้อนหลัง 3 ปี (ธนุ วงษ์จินดา, 2567)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีโรงเรียนรวมทั้งสิ้น 104 โรงเรียน โดยครอบคลุม 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอโพธิ์ชัย จำนวน 57 โรงเรียน อำเภอเฝ้าไร่ จำนวน 21 โรงเรียน และ อำเภอรันทวนาปี จำนวน 26 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 62 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 41 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 1 โรงเรียน มีผู้บริหารสถานศึกษา 93 คน มีรองผู้บริหารสถานศึกษา 24 คน มีครูและบุคลากรทางการศึกษา 1,211 คน มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 14,495 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2, 2567)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอรันทวนาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 เพื่อตอบสนองนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครอบคลุมการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการทั่วไป ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารวิชาการ ว่ามีการบริหารจัดการอย่างไร ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจหรือไม่ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ เสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้แก้ปัญหาหรือเป็นแนวทางประกอบการพิจารณาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม นำไปสู่การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอรันทวนาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอรัตนวาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอรัตนวาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอรัตนวาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 178 คน จาก 20 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2, 2567)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอรัตนวาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 178 คน จาก 20 โรงเรียน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 อ้างถึงใน Krejcie & Mogan, 1970) โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (purposive Sampling) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 17 คน และครูผู้สอน จำนวน 161 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมีจำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check - List) ได้แก่ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1. การบริหารจัดการทั่วไป 2. การบริหารงานงบประมาณ 3. การบริหารงานบุคคล 4. การบริหารงานวิชาการ ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 30 ข้อ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยเสนอคำร้องต่อวิทยาลัยพินิจบัณฑิต ออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
2. นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 178 คน โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์

3. ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ

4. ผู้วิจัยทำการประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาในแบบสอบถาม โดยการหาค่า ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ (IOC: Index of Item Objective Congruence) ซึ่งแบบสอบถามมีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.67

1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.984

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

3.1 สถิติทดสอบ t-test แบบ Independent Samples

3.2 สถิติทดสอบ F-test แบบ One-way ANOVA กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีการทดสอบตามวิธีของ Least – Significant Different LSD เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างไม่มากและสามารถใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เท่ากันหรือต่างกันได้

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ต่อการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอรัตนวาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอ รัตนวาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก	ผลการวิเคราะห์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการบริหารจัดการทั่วไป	4.29	0.77	มาก
2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ	4.34	0.86	มาก
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	4.35	0.86	มาก
4. ด้านการบริหารงานวิชาการ	4.28	0.91	มาก
รวม	4.31	0.77	มาก

2. การบริหารจัดการในโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอรัตนวาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 รายข้อด้านการบริหารจัดการทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารจัดการโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ทั้ง 8 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเดินทางไปเรียนของนักเรียนสามารถดำเนินการได้ตามแนวปฏิบัติและครอบคลุมนักเรียนทุกคน ($\bar{X} = 4.35$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการและห้องคอมพิวเตอร์มีเพียงพอและเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.11$)

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอรัตนวาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 รายข้อด้านการบริหารงานงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารจัดการโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ทั้ง 7 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการตรวจสอบและจัดทำบัญชีทรัพย์สินงบประมาณ สิทธิ และการผูกพันทั้งหมดเป็นไปตามระเบียบ ($\bar{X} = 4.46$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ งบประมาณค่าพาหนะที่ได้รับเพียงพอ เหมาะสม และตรงตามเวลา ($\bar{X} = 4.03$)

4. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอรัตนวาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 รายข้อด้านการบริหารงานบุคคลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารจัดการโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ทั้ง 7 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ดำเนินงานร่วมกันได้เหมือนเป็นองค์กรเดียวกัน ($\bar{X} = 4.48$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวมของนักเรียนเพิ่มสูงขึ้นทุกปีการศึกษา ($\bar{X} = 4.03$)

5. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอรัตนวาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 รายข้อด้านการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารจัดการโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ทั้ง 8 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาของ โรงเรียน ได้นำมาใช้จัดการเรียนการสอนอย่างคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.36$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาสอดคล้องตามความต้องการของชุมชนท้องถิ่น และบริบทของโรงเรียน และได้นำหลักสูตรที่จัดทำไปใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ($\bar{X} = 4.23$)

6. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอรัตนวาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการบริหารจัดการทั่วไป และด้านการบริหารงานวิชาการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

7. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอรัตนวาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอรัตนวาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการบริหารงานวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย ลาธิ และสุธรรม ธรรมทัตตานนท์ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเองเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอรัตนวาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จำแนกตาม ตำแหน่งระดับการศึกษา โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารและครูผู้สอนจะดำรงตำแหน่งใดล้วนต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับการบริหารงานทั่วไป เนื่องจากงานที่ต้องอาศัยชุมชน จึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ อมลภา ปิ่นทอง (2566) ได้ทำการวิจัย เรื่องแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอรัตนวาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอรัตนวาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิวิมล คนเสียม (2564) ได้ ศึกษาการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการบริหารจัดการทั่วไป ภาพรวมระดับมาก สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการและห้องคอมพิวเตอร์มีไม่

เพียงพอต่อการใช้งานและไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน จึงควรมีนโยบายและแนวทางที่ชัดเจนในการบำรุงรักษาหรือใช้ห้องปฏิบัติการร่วมกันของโรงเรียนให้เกิดประโยชน์ คุ่มค่า โดยร่วมกับชุมชน

1.2 จากการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการบริหารงานงบประมาณ ภาพรวมระดับมาก สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การนำครุภัณฑ์ทั้งหมดของโรงเรียนมาใช้ แต่ครุภัณฑ์สูญหาย จึงควรมีการทำเล่มทะเบียนครุภัณฑ์และร่วมกันดูแลรักษาโดยมีการบันทึกขอใช้ครุภัณฑ์เป็นลายลักษณ์อักษร

1.3 จากการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการบริหารงานบุคคล ภาพรวมระดับมาก สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวมของนักเรียนไม่สูงขึ้นเนื่องจากขาดแคลนครูที่มีความรู้เฉพาะตามสาขาวิชาเอก จึงเสนอการแก้ปัญหาครูไม่ครบชั้น ขอให้อัตรากำลังครูเพิ่มขึ้นโดยการจัดสรรครูอัตราจ้างเพื่อให้ครูได้ปฏิบัติงานที่ตนถนัด มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการแก้ปัญหาคาดอัตราจ้างครูที่ดี

1.4 จากการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการบริหารงานวิชาการ ภาพรวมระดับมาก สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและพัฒนาการสรุปผลและรายงานผลการประเมินผลการใช้สื่อและนวัตกรรมต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำมาวางแผนการจัดหาและปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพในเรื่องการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนขนาดเล็กที่ต้องการแก้ปัญหาคาดอัตราจ้างครูจัดการบริหารโรงเรียนแบบเจาะจง

2.2 ควรมีการวิจัยรูปแบบการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน

2.3 ควรมีการวิจัยประสิทธิภาพของโรงเรียนขนาดเล็กที่ใช้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนร่วมกับโรงเรียนขนาดเล็กที่บริหารจัดการในรูปแบบปกติ

องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะชุมชน เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างยั่งยืน หากสามารถดำเนินการตามแนวทางเหล่านี้ได้อย่างเป็นระบบ โรงเรียนขนาดเล็กจะสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสร้างโอกาสทางการเรียนรู้ที่ดีให้กับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนสามารถจัดการทรัพยากรบุคคลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยการมอบหมายงานที่เหมาะสมและการติดตามผลอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้โรงเรียนขนาดเล็กจะมีศักยภาพในการบริหารงานบุคคลและการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพได้ โดยแนวทางที่สามารถนำไปปรับใช้ได้คือ การเพิ่มอัตราจ้างครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งส่งผล

กระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ดังนั้น แนวทางแก้ไขควรมุ่งเน้นไปที่การเพิ่มอัตรากำลังครูในสาขาวิชาที่จำเป็นผ่านการจัดสรรครูอัตราจ้าง หรือการพัฒนาศักยภาพครูในโรงเรียนให้สามารถสอนได้หลายวิชา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ.(2550). ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดตั้ง รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2550. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ทิวาพร อยู่เย็น. (2561). *ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2*. <http://www.edujournal.ru.ac.th/index.php/abstractData/viewIndex/1992.ru>.
- ธน วงษ์จินดา. (2567). *บันทึกการประชุมสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา*. <http://www.obec.go.th/archives/1067067>.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- วิชัย ลาธิ และ สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์. (2564). *การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเองเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์*. *วารสารร้อยแก่นสาร*, 6(12), 85-100.
- ศศิวิมล คนเสีียม. (2564). *การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย นครนายก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการการศึกษา*. ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2. (2567). *ข้อมูลจำนวนครูและบุคลากรในสังกัด*. <https://www.smart.nongkhai2.go.th/teacher>.
- อมลภา ปิ่นทอง. (2566). *แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1*. *วารสารสิรินธรปริทรรศน์*, 24(1), 309-318.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.